

ที่ พร ๐๐๒๓.๔/ว ๑๑๒๖๕

ศาลากลางจังหวัดแพร่
ถนนไชยบูรณ์ พร ๕๕๐๐๐

๑๗ กรกฎาคม ๒๕๕๘

เรื่อง ข้อหารือเกี่ยวกับแนวทางการตราเทศบัญญัติควบคุมการปล่อยและจำหน่ายโคมลอย

เรียน นายอำเภอทุกอำเภอ และนายกเทศมนตรีเมืองแพร่

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๘๐๔.๓/ว ๓๒๙๘ ลงวันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๕๘

ด้วยกระทรวงมหาดไทย แจ้งเวียนความเห็นคณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายของกระทรวงมหาดไทยเกี่ยวกับแนวทางการตราเทศบัญญัติควบคุมการปล่อยและจำหน่ายโคมลอยขึ้นใช้บังคับในเขตเทศบาลนครรังสิต สรุปได้ว่า ในประเด็นการควบคุมการปล่อยโคมลอย เนื่องจากการปล่อยโคมลอยได้สร้างหรืออาจสร้างปัญหาความเดือดร้อนแก่ประชาชน เมื่อเทศบาลมีหน้าที่ในการรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน ตามมาตรา ๕๐ (๑) แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.๒๕๙๖ และหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณสุขเพื่อประโยชน์ของประชาชน ในท้องถิ่นของตนเองเกี่ยวกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ตามมาตรา ๑๖(๒๙) แห่งพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.๒๕๔๒ ดังนั้น เทศบาลจึงมีอำนาจในการออกเทศบัญญัติเพื่อป้องกันอัตรภัยจากการปล่อยโคมลอยได้ แต่สำหรับในประเด็นการออกเทศบัญญัติควบคุมการจำหน่ายโคมลอยนั้น เนื่องจากการกระทบสิทธิและเสรีภาพของประชาชนในการประกอบอาชีพ และไม่มีกฎหมายให้อำนาจในการจำกัดสิทธิของประชาชนในเรื่องนี้ จึงไม่สามารถออกเทศบัญญัติในลักษณะนี้ได้ รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อถือเป็นแนวทางปฏิบัติ สำหรับอำเภอแจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ถือเป็นแนวทางปฏิบัติด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายธนากร อัจฉิตโรศา)

รองผู้ว่าราชการจังหวัด รักษาการแทน

ผู้ว่าราชการจังหวัดแพร่

สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัด
กลุ่มงานกฎหมาย ระเบียบ และเรื่องร้องทุกข์
โทร. ๐-๕๕๕๓-๔๑๑๙

๑๗
๗/๗๘๗

476/๒๘ ๑๑.๑๙ ๒๕๖๕
กระทรวงมหาดไทย
ถนนรัชฎาภิเศก เขตพระนคร กทม ๑๐๒๐๐

ที่ มท ๐๔๐๔.๓/๑ ๓๕๕๘

๑๒ มิถุนายน ๒๕๕๘

เรื่อง ทหารี่เกี่ยวกับแนวทางการตราเทศบัญญัติควบคุมการปล่อยและจำหน่ายโคมลอย

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด (ยกเว้นจังหวัดปทุมธานีและจังหวัดชลบุรี)

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. สำเนาหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๔๐๔.๓/๐๖๗๙๗ ลงวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๘

๒. สำเนารายงานการประชุมคณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายของกระทรวงมหาดไทย คณะที่ ๑ ครั้งที่ ๑๗/๒๕๕๘ วันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘

ด้วยคณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายของกระทรวงมหาดไทย คณะที่ ๑ ได้พิจารณาและให้ความเห็นในเรื่องทหารี่ของจังหวัดปทุมธานีและจังหวัดชลบุรีเกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติในการตราเทศบัญญัติเพื่อควบคุมการปล่อยและจำหน่ายโคมลอยขึ้นใช้บังคับในเขตเทศบาล รวมทั้งองค์การบริหารส่วนตำบลด้วย รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาพร้อมนี้

กระทรวงมหาดไทยจึงขอส่งความเห็นดังกล่าวมาเพื่อใช้ประกอบการพิจารณาดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อทราบและแจ้งองค์รปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ทราบเพื่อใช้ประกอบการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายจรินทร์ จักกะพาก)
รองปลัดกระทรวงมหาดไทย
หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านพัฒนาชุมชนและส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
สำนักกฎหมายและระเบียบท้องถิ่น
โทร. ๐-๒๒๕๑-๕๐๓๕
โทรสาร ๐-๒๒๕๑-๕๐๓๖

ที่ มท ๐๘๐๔.๓/๐๖๗)๙๗)

กระทรวงมหาดไทย

ถนนอักษะรังค์ เขตพระนคร กทม. ๑๐๒๐๐

๑ เมษายน ๒๕๕๘

เรื่อง หารือเกี่ยวกับแนวทางการตราเทศบัญญัติควบคุมการปล่อยและจำหน่ายโคมลอย

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดปทุมธานี

อ้างถึง ๑.หนังสือจังหวัดปทุมธานี ที่ ปท ๐๐๒๓.๔/๔๗๐ ลงวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๕๗

๒.หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท ๐๘๐๔.๓/๒๖๕๘ ลงวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนารายงานการประชุมคณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายของกระทรวงมหาดไทย คณะที่ ๑ ครั้งที่ ๑๑/๒๕๕๘ วันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘

ตามที่จังหวัดปทุมธานีได้ขอหารือเกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติ กรณีที่เทศบาลนครรังสิตประสงค์จะตราเทศบัญญัติควบคุมการปล่อยและจำหน่ายโคมลอยขึ้นใช้บังคับในเขตเทศบาลนครรังสิต และกระทรวงมหาดไทยได้เห็นชอบให้นำเรื่องดังกล่าวเสนอให้คณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายของกระทรวงมหาดไทยพิจารณาอีกชั้นหนึ่ง นั้น

กระทรวงมหาดไทยขอแจ้งผลการพิจารณาในเรื่องดังกล่าวดังนี้

๑. กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้พิจารณาแล้วมีความเห็น ดังนี้

(๑) พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๑๓) พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๕๐ (๑) (๙) มาตรา ๕๓ (๑) และมาตรา ๕๖ (๑) กำหนดให้เทศบาลตำบล เทศบาลเมืองและเทศบาลนคร มีหน้าที่ต้องทำในเขตเทศบาลในการรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน และมีหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายบัญญัติให้เป็นหน้าที่ของเทศบาลด้วย ทั้งนี้ต้องอยู่ภายใต้บังคับของกฎหมาย และมาตรา ๖๐ วรรคหนึ่ง กำหนดว่า เทศบาลมีอำนาจตราเทศบัญญัติโดยไม่ขัดหรือแย้งต่อกฎหมายในกรณีดังต่อไปนี้ กล่าวคือ (๑) เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามหน้าที่ของเทศบาลที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ และ (๒) เมื่อมีกฎหมายบัญญัติให้เทศบาลตราเทศบัญญัติหรือให้มีอำนาจตราเทศบัญญัติ

พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๖๗ ได้กำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่ต้องทำในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลดังต่อไปนี้ กล่าวคือ (๔) ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และมาตรา ๓๑ วรรคหนึ่ง กำหนดว่า องค์การบริหารส่วนตำบลอาจออกข้อบัญญัติขององค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อใช้บังคับในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลได้เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งต่อกฎหมายเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล หรือเมื่อมีกฎหมายบัญญัติให้องค์การบริหารส่วนตำบลออกข้อบัญญัติหรือให้มีอำนาจออกข้อบัญญัติ ในกรณีนี้จะกำหนดค่าธรรมเนียมที่จะเรียกเก็บและกำหนดโทษปรับผู้ฝ่าฝืนด้วยก็ได้แต่ให้มีกำหนดโทษปรับเกินหนึ่งพันบาท เว้นแต่จะมีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น

พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๑๖ กำหนดว่า ให้เทศบาล เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนตำบล

/มีอำนาจ ...

มีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณสุขเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง
ดังนี้ กล่าวคือ (๒๙) การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และ (๓๐) การรักษาความสงบเรียบร้อย
การส่งเสริมและสนับสนุนการป้องกันและรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

(๒) ในเรื่องการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยนั้น พระราชบัญญัติป้องกันและ
บรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๔ ได้ให้ความหมายของคำว่า "สาธารณภัย" หมายความว่า
อัคคีภัย วัตภัย อุทกภัย ภัยแล้ง โรคระบาดในมนุษย์ โรคระบาดสัตว์ โรคระบาดสัตว์น้ำ การระบาดของ
ศัตรูพืช ตลอดจนภัยอื่นๆ อันมีผลกระทบต่อสาธารณสุขไม่ว่าเกิดจากธรรมชาติ มีผู้ทำให้เกิดขึ้น อุบัติเหตุ
หรือเหตุอื่นใด ซึ่งก่อให้เกิดอันตรายแก่ชีวิต ร่างกายของประชาชน หรือความเสียหายแก่ทรัพย์สินของ
ประชาชนหรือของรัฐ และให้หมายความรวมถึงภัยทางอากาศและการก่อวินาศกรรมด้วย และพจนานุกรม
ฉบับราชบัณฑิตยสถานได้ให้ความหมายของคำว่า "สาธารณภัย" หมายถึง ภัยที่เกิดแก่คนหมู่มากอย่างไฟไหม้
น้ำท่วมฯ ตลอดจนภัยอื่นๆ อันมีมาเป็นสาธารณะ ไม่ว่าจะเกิดจากภัยธรรมชาติหรือมีผู้ทำให้เกิดขึ้น
ซึ่งก่อให้เกิดอันตรายแก่ชีวิตร่างกายของประชาชน หรือความเสียหายแก่ทรัพย์สินของประชาชนหรือของรัฐ

พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. ๒๕๕๐ ยังได้กำหนด
แนวทางในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยไว้ กล่าวคือ มาตรา ๒๐ กำหนดว่า ให้องค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่นแห่งพื้นที่มีหน้าที่ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตท้องถิ่นของตน โดยมีผู้บริหารท้องถิ่น
ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งพื้นที่นั้นเป็นผู้รับผิดชอบในฐานะผู้อำนวยการท้องถิ่น และมีหน้าที่
ช่วยเหลือผู้อำนวยการจังหวัดและผู้อำนวยการอำเภอตามที่ได้รับมอบหมาย ในการปฏิบัติหน้าที่ของ
ผู้อำนวยการท้องถิ่นดังกล่าว ให้ผู้อำนวยการท้องถิ่นมีอำนาจสั่งการควบคุม และกำกับดูแลการปฏิบัติ
หน้าที่ของเจ้าพนักงานและอาสาสมัครให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ และมาตรา ๒๑ ได้กำหนดว่า เมื่อเกิดหรือ
คาดว่าจะเกิดสาธารณภัยขึ้นในเขตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งพื้นที่ใด ให้ผู้อำนวยการท้องถิ่นของ
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งพื้นที่นั้นมีหน้าที่เข้าดำเนินการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยโดยเร็ว
และแจ้งผู้อำนวยการอำเภอที่รับผิดชอบในเขตพื้นที่นั้นและผู้อำนวยการจังหวัดทราบทันที ในการปฏิบัติ
หน้าที่ดังกล่าว ให้ผู้อำนวยการท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้ กล่าวคือ (๑) สั่งข้าราชการพลเรือน
พนักงานส่วนท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐ เจ้าพนักงาน อาสาสมัคร และบุคคลใดๆ ในเขตองค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งพื้นที่ที่เกิดสาธารณภัยให้ปฏิบัติกรอย่างหนึ่งอย่างใดตามความจำเป็นในการ
ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (๒) ใช้อาคาร สถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ และยานพาหนะ
ของหน่วยงานของรัฐและเอกชนที่อยู่ในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งพื้นที่ที่เกิดสาธารณภัยเท่าที่
จำเป็นเพื่อการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (๓) ใช้เครื่องมือสื่อสารของหน่วยงานของรัฐหรือเอกชน
ทุกระบบที่อยู่ในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งพื้นที่ที่เกิดสาธารณภัยหรือท้องที่ที่เกี่ยวข้องเนื่อง
(๔) ขอความช่วยเหลือจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (๕) สั่งห้ามเข้าหรือ
ให้ออกจากพื้นที่ อาคารหรือสถานที่ที่กำหนด และ (๖) จัดให้มีการสงเคราะห์ผู้ประสบภัยโดยทั่วถึงและรวดเร็ว
โดยพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. ๒๕๕๐ ไม่มีบทบัญญัติให้อำนาจองค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่นในการออกข้อบัญญัติเพื่อที่จะป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และความในมาตรา ๒๑ (๑)
แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยดังกล่าว กำหนดให้ผู้อำนวยการท้องถิ่นมีอำนาจสั่งบุคคลใดๆ
ในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งพื้นที่ที่เกิดสาธารณภัย ให้ปฏิบัติอย่างใดอย่างหนึ่งตามความจำเป็น
ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยได้ เมื่อคาดว่าจะเกิดสาธารณภัยขึ้นเท่านั้น ไม่สามารถนำมาใช้บังคับ
เพื่อควบคุมการปล่อยโคลนลอยหรือบั้งไฟเพื่อป้องกันมิให้เกิดสาธารณภัยได้

(๓) โดยที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ เทศบาล มีหน้าที่ต้องทำในเขตเทศบาล ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๑๓) พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๕๐ (๑) คือ รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน ซึ่งมาตรา ๖๐ วรรคหนึ่ง (๑) กำหนดให้เทศบาลมีอำนาจตราเทศบัญญัติ เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามหน้าที่ของเทศบาลที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ได้ และองค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่ต้องทำในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๖๗ (๔) คือ ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ซึ่งมาตรา ๗๑ วรรคหนึ่ง กำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบลอาจออกข้อบัญญัติ องค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อใช้บังคับในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลได้เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งต่อกฎหมาย เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลได้ ดังนั้น เทศบาลจึงสามารถตราเทศบัญญัติเพื่อกำหนดในเรื่องหนึ่งเรื่องใดเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามหน้าที่ของเทศบาลในการรักษาความสงบเรียบร้อยขึ้นใช้บังคับในเขตของตนได้ ซึ่งการรักษาความสงบเรียบร้อยนั้น คือ การรักษาภาวะความเป็นอยู่ของประชาชนที่อยู่ร่วมกันในสังคมโดยมีความปลอดภัยในชีวิต ร่างกายและทรัพย์สิน และในการดำเนินชีวิตโดยปกติสุขได้ และองค์การบริหารส่วนตำบลสามารถตราข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย อันได้แก่ อัคคีภัย วาตภัย อุทกภัย ภัยแล้ง โรคระบาดในมนุษย์ โรคระบาดสัตว์ โรคระบาดสัตว์น้ำ การระบาดของศัตรูพืช ตลอดจนภัยอื่นๆ อันมีผลกระทบต่อสาธารณสุขไม่ว่าเกิดจากธรรมชาติ มีผู้ทำให้เกิดขึ้น อุบัติเหตุ หรือเหตุอื่นใด ซึ่งก่อให้เกิดอันตรายแก่ชีวิต ร่างกายของประชาชน หรือความเสียหายแก่ทรัพย์สินของประชาชนหรือของรัฐ ขึ้นใช้บังคับในเขตของตนได้

พจนานุกรมศัพท์กฎหมายไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน ยังได้ให้ความหมายของคำว่า “ข้อบัญญัติ” หมายถึง กฎหมายที่องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นตราขึ้นเพื่อใช้บังคับในเขตขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นนั้น ๆ เช่น ข้อบัญญัติจังหวัด ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร ข้อบัญญัติเมืองพัทยา และให้ความหมายของคำว่า “ข้อบัญญัติท้องถิ่น” หมายถึง ข้อบังคับซึ่งออกโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น เทศบัญญัติ ข้อบัญญัติจังหวัด ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร ข้อบัญญัติเมืองพัทยา ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล ดังนั้น เทศบัญญัติและข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลจึงเป็นกฎหมายที่เทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลตราขึ้นเพื่อใช้บังคับในเขตของตน และตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๕ ได้ให้ความหมายของคำว่า “กฎ” ไว้หมายความว่า พระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง ประกาศกระทรวง ข้อบัญญัติท้องถิ่น ระเบียบ ข้อบังคับหรือบทบัญญัติอื่นที่มีผลบังคับเป็นการทั่วไป โดยไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดหรือบุคคลใดเป็นการเฉพาะ รวมทั้งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๓ ก็ได้ให้ความหมายของคำว่า “กฎ” ไว้เช่นเดียวกันว่า “กฎ” หมายความว่า พระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง ประกาศกระทรวง ข้อบัญญัติท้องถิ่น ระเบียบ ข้อบังคับหรือบทบัญญัติอื่นที่มีผลบังคับเป็นการทั่วไป โดยไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดหรือบุคคลใดเป็นการเฉพาะ ซึ่งมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครองดังกล่าว ได้กำหนดให้ศาลปกครองมีอำนาจพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งในเรื่องดังต่อไปนี้ กล่าวคือ (๑) คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายไม่ว่าจะเป็นการออกกฎ คำสั่งหรือการกระทำอื่นใดเนื่องจากกระทำโดยไม่มีอำนาจหรือนอกเหนืออำนาจหน้าที่หรือไม่ถูกต้องตามกฎหมาย หรือโดยไม่ถูกต้องตามรูปแบบขั้นตอนหรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญที่กำหนดไว้สำหรับการกระทำนั้น หรือโดยไม่สุจริต หรือมีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมหรือมีลักษณะเป็นการสร้างขั้นตอนโดยไม่จำเป็นหรือสร้างภาระให้เกิดกับประชาชนเกินสมควร หรือเป็นการใช้ดุลพินิจโดยมิชอบ การตราเทศบัญญัติ

และข้อบัญญัติต้องการบริหารส่วนตำบลอันเป็นกฎหมายที่ใช้บังคับในเขตเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล จึงต้องกระทำให้ถูกต้องโดยคำนึงถึงหลักเกณฑ์ตามกฎหมายดังกล่าว เช่น ต้องไม่ตราเทศบัญญัติหรือข้อบัญญัติ ที่มีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม หรือเป็นการสร้างขั้นตอนโดยไม่จำเป็น หรือสร้างภาระ ให้เกิดกับประชาชนเกินสมควร หรือเป็นการใช้ดุลพินิจโดยมิชอบ

การที่เทศบาลหรือองค์การบริหารส่วนตำบลจะตราเทศบัญญัติหรือข้อบัญญัติ องค์การบริหารส่วนตำบลในเรื่องใดขึ้นใช้บังคับในเขตของตนให้เป็นไปโดยถูกต้องตามกฎหมาย จึงต้อง พิจารณาจากข้อเท็จจริงอันเกี่ยวกับสภาพของเทศบาลหรือองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น ว่ามีข้อเท็จจริงใด เกิดขึ้นอันเป็นปัญหาอุปสรรคหรือความเดือดร้อนของประชาชนที่สมควรต้องตราเทศบัญญัติหรือข้อบัญญัติ องค์การบริหารส่วนตำบลขึ้นใช้บังคับเพื่อแก้ไขปัญหาอุปสรรคหรือความเดือดร้อนดังกล่าวตามอำนาจหน้าที่ ของตน เช่น มีข้อเท็จจริงเกี่ยวกับปัญหาในเรื่องความสงบเรียบร้อยของประชาชน หรือความไม่ปลอดภัยอันเกี่ยวกับ สาธารณภัยในเขตของตนอย่างไร เพียงใด เกิดจากสาเหตุใด การพิจารณาถึงสภาพแวดล้อมของพื้นที่และ ความเป็นอยู่ของประชาชนเพื่อพิจารณาว่าสมควรนำวิธีการใดมาใช้ปฏิบัติในการแก้ไขปัญหานั้นในเรื่อง ดังกล่าวให้เหมาะสมกับสภาพของท้องถิ่น

(๔) เมื่อพิจารณาจากบทบัญญัติของกฎหมายที่กล่าวมาข้างต้นแล้วเห็นว่า หากข้อเท็จจริงปรากฏว่า ในเขตเทศบาลนครรังสิตมีบริเวณที่มีบ้านเรือน อาคารร้านค้าอยู่หนาแน่น และในช่วง เทศกาลลอยกระทงมีประชาชนจำนวนมากทั้งในเขตเทศบาลนครรังสิตและนอกเขตเทศบาลจุดไฟปล่อยโคมลอย แหวนการลอยกระทง ซึ่งในการปล่อยโคมลอยดังกล่าวได้สร้างหรืออาจสร้างปัญหาความเดือดร้อนแก่ ประชาชน กล่าวคือ โคมลอยได้ลอยไปติดหรือลอยไปตกพาดสายไฟฟ้าส่งผลกระทบต่อไฟฟ้าดับ ไฟไหม้ เสาส่งวิทยุสื่อสาร ลอยไปติดอาคารบ้านเรือนของประชาชนจนเกิดอัคคีภัย ก่อให้เกิดความเสียหายต่อ เศรษฐกิจ ชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนในเขตพื้นที่ของตน ตามที่เทศบาลนครรังสิตชี้แจงมา อันถือเป็น ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับความสงบเรียบร้อยของประชาชนในพื้นที่แล้ว และการปล่อยโคมลอยก็มีใช้ศิลปะ จารีต ประเพณี หรือวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่นนี้ที่ปฏิบัติกันมาก่อน และการควบคุมการปล่อยโคมลอยมิได้ กระทบต่อสิทธิที่ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย เช่น ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยที่ใช้อยู่ ดังนั้น เมื่อเทศบาลนครรังสิตได้พิจารณาถึงข้อเท็จจริงดังกล่าวแล้วเห็นว่า มีความจำเป็นเพื่อที่จะคุ้มครอง ประโยชน์สาธารณะของประชาชนในเขตของตนเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยอันเนื่องจากเหตุดังกล่าวแล้ว เทศบาลนครรังสิตก็สามารถตราเทศบัญญัติของเทศบาลนครรังสิตเพื่อควบคุมการปล่อยโคมลอยเพื่อมิให้บุคคล ใดทำการปล่อยโคมลอยในอันที่จะทำหรืออาจทำให้เกิดผลกระทบต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชน ในเขตเทศบาลนครรังสิต เช่น เกิดเพลิงไหม้หรือความเสียหายอื่นใด เพื่อรักษาภาวะความเป็นอยู่ของประชาชน ที่อยู่ร่วมกันในสังคม โดยมีความปลอดภัยในชีวิต ร่างกายและทรัพย์สิน และในการดำเนินชีวิตโดยปกติสุขได้ โดยต้อง กำหนดวิธีการให้เหมาะสม ไม่มีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม สร้างขั้นตอนที่ไม่จำเป็น หรือสร้างภาระแก่ประชาชนเกินสมควรและสอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่น เช่น การกำหนดบริเวณห้ามปล่อย โคมลอย หรือกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ ระยะเวลาหรือเงื่อนไขในการปล่อยโคมลอยที่ปลอดภัย ขึ้นใช้บังคับ โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๖๐ วรรคหนึ่ง (๑) ประกอบมาตรา ๕๐ (๑) แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๗๖ แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๑๓) พ.ศ. ๒๕๕๖

๖. คณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายของกระทรวงมหาดไทย คณะที่ ๑ พิจารณาแล้ว มีความเห็นว่า เทศบาลนครรังสิตจะออกเทศบัญญัติเพื่อควบคุมการปล่อยและจำหน่ายโคมลอยได้หรือไม่ เนื่องจากในบริเวณเขตเทศบาลนครรังสิต มีบ้านเรือน อาคารร้านค้าอยู่หนาแน่น และในช่วงเทศกาล

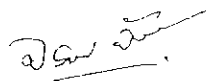
ลวยกระทงมีประชาชนจำนวนมากทั้งในเขตเทศบาลนครรังสิตและนอกเขตเทศบาลจตุโพลอยโคมลอย
แหวนการลวยกระทง ซึ่งในการปลอยโคมลอยดังกล่าวได้สร้างหรืออาจสร้างปัญหาความเดือดร้อนแก่
ประชาชน นั้น เห็นว่า ตามมาตรา ๖๐ (๑) แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ กำหนดว่า เทศบาล
มีอำนาจตราเทศบัญญัติโดยไม่ขัดหรือแย้งต่อกฎหมายเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามหน้าที่ของเทศบาล
ที่กำหนดไว้ ซึ่งตามมาตรา ๕๐ (๑) แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน กำหนดให้เทศบาลมีหน้าที่ต้องทำในเขต
เทศบาลเกี่ยวกับการรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน และมาตรา ๑๖ (๒๙) แห่งพระราชบัญญัติ
กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๒ กำหนดให้เทศบาล
มีหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเองเกี่ยวกับ
การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เมื่อพิจารณาจากบทบัญญัติดังกล่าวจะเห็นได้ว่า เทศบาลมีอำนาจ
หน้าที่เกี่ยวกับการรักษาความสงบเรียบร้อยและการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของประชาชน ดังนั้น
เทศบาลนครรังสิตจึงมีอำนาจออกเทศบัญญัติ เพื่อใช้บังคับในเขตของตนเพื่อป้องกันการเกิดอัคคีภัยจาก
การปลอยโคมลอยได้เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งต่อกฎหมายเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ของตนได้
ตามมาตรา ๖๐ (๑) แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖

คณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายของกระทรวงมหาดไทย คณะที่ ๑ มีความเห็น
เพิ่มเติมว่า กรณีการควบคุมการจำหน่ายโคมลอยนั้น เห็นว่า กรณีที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะควบคุม
การจำหน่ายโคมลอยจะมีผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชนในการประกอบอาชีพได้ อีกทั้ง
กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์ปกครองส่วนท้องถิ่นก็ไม่มีบทบัญญัติใดให้อำนาจในการจำกัดสิทธิของ
ประชาชนในเรื่องนี้ไว้ นอกจากนั้นการที่ประชาชนซื้อโคมลอยไปก็ไม่ได้หมายความว่าต้องมีการปลอย
โคมลอยในเขตเทศบาลนครรังสิตเสมอไป ดังนั้น การควบคุมการจำหน่ายโคมลอยจะต้องคำนึงถึงสิทธิและ
เสรีภาพของประชาชน ในการประกอบอาชีพด้วย

กระทรวงมหาดไทยจึงขอให้จังหวัดปทุมธานีนำความเห็นดังกล่าวไปใช้ประกอบการพิจารณา
ต่อไป รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อทราบและพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายจรินทร์ จักกะพาก)

รองปลัดกระทรวงมหาดไทย

หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านพัฒนาชุมชนและส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

สำนักกฎหมายและระเบียบท้องถิ่น

โทร. ๐-๒๒๔๑-๙๐๓๕

โทรสาร ๐-๒๒๔๑-๙๐๓๖

รายงานการประชุม

คณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายของกระทรวงมหาดไทย ครั้งที่ ๑

ครั้งที่ ๑๑/๒๕๕๘

วันพุธที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘

ณ ห้องประชุมสำนักกฎหมาย สป. ชั้น ๖ อาคารสถาบันดำรงราชานุภาพ กระทรวงมหาดไทย

ผู้มาประชุม

๑.	นายแก่นเพชร ช่างรังษี	ประธานกรรมการ
	รองปลัดกระทรวงมหาดไทย ด้านบริหาร	
๒.	นายอัครเดช เจริญศิริ	กรรมการ
	ที่ปรึกษาสำนักกฎหมาย สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย	
๓.	ศ. พิเศษ กมลชัย รัตนสกววงศ์	กรรมการ
๔.	นายสุพล ยุติธาดา	กรรมการ
๕.	นายชูเกียรติ รัตนชัยชาญ	กรรมการ
๖.	นายปริญญา อุดมทรัพย์	กรรมการ
๗.	นายพินัย อนันตพงศ์	กรรมการ
๘.	นายธวัชชัย ฟ้าอังกูร	กรรมการ
๙.	นายเอกศักดิ์ ตริกรุณาสวัสดิ์	กรรมการ
๑๐.	นายกฤติธาดา จารุสกุล	กรรมการ
	รักษาราชการแทนผู้อำนวยการสำนักกฎหมาย สป.	
๑๑.	นายคณิต คงช่วย	กรรมการและเลขานุการ
	นิติกรชำนาญการพิเศษ สำนักกฎหมาย สป.	
๑๒.	นายขจรยุทธ ชื่นประเสริฐ	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
	นิติกรชำนาญการ สำนักกฎหมาย สป.	

ผู้ไม่มาประชุม

๑.	นายสวัสดิ์ ส่งสัมพันธ์	ลาการประชุม
๒.	ศ. พิเศษ ยวัฒน์ วุฒิเมธี	ลาการประชุม
๓.	นางสาววันฉวี บุนนาค	ลาการประชุม

ผู้เข้าร่วมประชุม

๑.	นางสาวจิตรลดา เหลืองภิรมย์	นิติกรชำนาญการ	สำนักกฎหมาย สป.
๒.	นางสาวชัชฎาภรณ์ กอผจญ	นิติกรปฏิบัติการ	สำนักกฎหมาย สป.
๓.	นายมงคลชัย คลังทอง	นิติกรปฏิบัติการ	สำนักกฎหมาย สป.

ผู้แทนกรมการปกครอง (สำนักการสอบสวนและนิติการ)

๑.	นายเกษัย ฉายรัศมีกุล	ผู้อำนวยการส่วนรักษาความสงบเรียบร้อย ๒
๒.	นายประเวศน์ ประคองวงษ์	หัวหน้ากลุ่มสมาคมมูลนิธิ
๓.	นายสมชัย เลิศประสิทธิพันธ์	หัวหน้ากลุ่มมาตรฐานและระเบียบกฎหมาย

ผู้แทนกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (สำนักกฎหมายและระเบียบท้องถิ่น)

๑.	นายสัญจิต พวงนาค	ผู้อำนวยการส่วนวินิจฉัยและกำกับดูแล

๒. นางสาวสุชวลา	ศรีสุเทพ	นิติกรชำนาญการ
ผู้แทนจังหวัดปทุมธานี		
๑. นายฉัตรชญา	สมสะอาด	หัวหน้ากลุ่มกฎหมาย สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัด
๒. นายมนตรี	มากเพชร	หัวหน้างานท้องถิ่น
๓. นายสมยศ	พงศ์ธีรการ	รองปลัดเทศบาลนครรังสิต
๔. นายจตุวัฒน์	วงษ์จีน	หัวหน้าฝ่ายนิติการ เทศบาลนครรังสิต

เริ่มประชุมเวลา ๐๙.๐๐ น.

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งที่ประชุมทราบ
- ไม่มี

ระเบียบวาระที่ ๒ เรื่องรับรองรายงานการประชุม
รายงานการประชุมคณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายของกระทรวงมหาดไทย คณะที่ ๑

ครั้งที่ ๙/๒๕๕๘ วันพุธที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘

คณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายฯ ได้ตรวจพิจารณารายงานการประชุมดังกล่าวแล้วไม่มีการแก้ไข
มติที่ประชุม รับรองรายงานการประชุมคณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายของ
กระทรวงมหาดไทย คณะที่ ๑ ครั้งที่ ๙/๒๕๕๘ วันพุธที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องเสนอที่ประชุมเพื่อพิจารณา

๓.๑ กรมการปกครองได้ขอหารือกรณีการจัดตั้งมูลนิธิที่มีวัตถุประสงค์ไม่เป็นไปตาม

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

ผู้แทนการปกครองชี้แจงว่า

๑. เรื่องเดิม

กรุงเทพมหานครได้ส่งคำขออนุญาตจดทะเบียนจัดตั้ง "มูลนิธิวังโชยา" มาเพื่อให้
ปลัดกระทรวงมหาดไทยในฐานะนายทะเบียนมูลนิธิกรุงเทพมหานครพิจารณาอนุญาตให้จดทะเบียนจัดตั้ง
และกรมการปกครอง (สำนักงานสอบสวนและนิติการ) ได้ตรวจสอบคำขอและเอกสารประกอบการขออนุญาต
จดทะเบียนจัดตั้งแล้วเห็นว่าครบถ้วนถูกต้อง จึงได้เสนอความเห็นต่อปลัดกระทรวงมหาดไทยในฐานะ
นายทะเบียนมูลนิธิกรุงเทพมหานครให้พิจารณาอนุญาตจดทะเบียนต่อไป

๒. ข้อเท็จจริง

๒.๑ สำนักกฎหมาย สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย มีความเห็นว่า สำนักงานสอบสวนและ
นิติการ กรมการปกครอง จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย
พ.ศ.๒๕๕๕ มีอำนาจหน้าที่ตามข้อ ๓ (๗) ดำเนินการเกี่ยวกับงานกฎหมาย งานนิติกรรมสัญญา งานเกี่ยวกับ
ความผิดทางแพ่ง อาญา งานคดีปกครอง และงานคดีอื่นที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของกรม รวมทั้งการให้คำปรึกษา
วินิจฉัย และตีความข้อกฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบของกรม ซึ่งรวมถึงการตรวจสอบกลับกรองในการ
พิจารณาอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการพนัน พุทธศักราช ๒๔๗๘ การที่มูลนิธิดังกล่าวมีวัตถุประสงค์
ตามข้อ ๖ เกี่ยวกับการจำหน่ายสลากกินแบ่งรัฐบาล สลากการกุศล หรือ สลากประเภทต่างๆ ที่ออกโดย
สำนักงานสลากกินแบ่งหรือหน่วยงานที่ได้รับอนุญาต หรือมอบหมายให้จำหน่าย หรือจ่ายรางวัล เพื่อช่วยเหลือ
ส่งเสริม สนับสนุน ให้การสงเคราะห์แก่ข้าราชการและเจ้าหน้าที่สังกัดสำนักงานสอบสวนและนิติการเท่านั้น
รวมทั้งสนับสนุนกิจการและการดำเนินการของสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลด้านสาธารณประโยชน์ และ
สาธารณกุศล อาจเกิดปัญหาการมีส่วนได้เสีย เนื่องจากกรมการและเจ้าหน้าที่ของมูลนิธิ ฯ เป็นเจ้าหน้าที่ผู้ใช้

อำนาจทางปกครอง และเป็นผู้ยื่นคำขอเกี่ยวกับการควบคุมและการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต การออกสลาก การกุศลชนิดต่างๆ ตามพระราชบัญญัติการพนัน พ.ศ. ๒๔๗๘ ในขณะเดียวกัน ดังนั้น เพื่อให้การพิจารณาในเรื่องดังกล่าวเป็นไปด้วยความรอบคอบ ชอบด้วยกฎหมาย จึงเห็นควรเสนอให้คณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายของกระทรวงมหาดไทยพิจารณาในประเด็นดังกล่าวว่าสามารถดำเนินการได้หรือไม่ อย่างไร ก่อนนำเสนอปลัดกระทรวงมหาดไทยในฐานะนายทะเบียนมูลนิธิกรุงเทพมหานครพิจารณาอนุญาตต่อไป

๒.๒ สำนักการตรวจเงินแผ่นดินได้มีหนังสือถึงปลัดกระทรวงมหาดไทยแจ้งว่า ได้ตรวจสอบพบว่า ส่วนราชการหลายแห่งจัดตั้งมูลนิธิเพื่อรับดำเนินการภารกิจที่เป็นอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานหรือของส่วนราชการอื่น โดยอ้างเหตุผลว่า ไม่มีเอกชนมารับงาน และเพื่อความคล่องตัวในการทำงานตามภารกิจให้สำเร็จตามแผนงานประจำปีที่กำหนดไว้ จึงเสมือนเป็นการจัดตั้งมูลนิธิขึ้นมาเป็นนิติบุคคลเพื่อรับงานของทางราชการ โดยไม่มีกฎหมายใดกำหนดให้ทำได้ ซึ่งตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ได้บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๑๐ “มูลนิธิได้แก่ทรัพย์สินที่จัดสรรไว้เฉพาะสำหรับวัตถุประสงค์เพื่อการกุศลสาธารณะ การศาสนา วิทยาศาสตร์ วรรณคดี การศึกษา หรือเพื่อสาธารณประโยชน์อย่างอื่น โดยมีได้มุ่งหาผลประโยชน์มาแบ่งปันกัน” ซึ่งสำนักการตรวจเงินแผ่นดินได้พิจารณาแล้วเห็นว่า การจดทะเบียนจัดตั้งมูลนิธิของส่วนราชการ นายทะเบียนเป็นผู้มีส่วนสำคัญในการพิจารณาวัตถุประสงค์ตามข้อบังคับของมูลนิธิที่ขอจัดตั้ง จึงเห็นควรที่กระทรวงมหาดไทยจะพิจารณาอนุญาตการจัดตั้งมูลนิธิให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของกฎหมายโดยเคร่งครัด เพื่อป้องกันมิให้มีการจัดตั้งมูลนิธิของส่วนราชการเพื่อให้มีสถานะเป็นนิติบุคคลโดยมีวัตถุประสงค์หลักในการรับดำเนินการภารกิจของหน่วยงานหรือส่วนราชการอื่นได้

๒.๓ ปัจจุบันมีการยื่นคำขออนุญาตจดทะเบียนจัดตั้งมูลนิธิเป็นจำนวนมาก ซึ่งปรากฏว่ามีมูลนิธิที่ขออนุญาตจัดตั้งบางแห่งมีวัตถุประสงค์ไม่เป็นไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๑๐ โดยมักจะมีการกล่าวอ้างว่าไม่มีกฎหมายใดห้ามจัดตั้งมูลนิธิเพื่อวัตถุประสงค์อื่น เนื่องจากในบทบัญญัติมาตรา ๑๑๐ วรรคแรกมีข้อความว่า “เพื่อสาธารณประโยชน์อย่างอื่น” ซึ่งมีความหมายค่อนข้างกว้าง หรือมีการกล่าวอ้างถึงกฎหมาย ระเบียบ หรือหลักเกณฑ์ของหน่วยงานอื่นที่กำหนดให้มูลนิธิต้องมีวัตถุประสงค์ตามที่กฎหมาย ระเบียบ หรือประกาศที่หน่วยงานนั้น ๆ กำหนดขึ้น ดังเช่น

(๑) ประกาศสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล ลงวันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๕๕ เรื่อง ให้สมาคม มูลนิธิ องค์กร ที่ได้แจ้งความประสงค์ขอรับสลากมาแสดงตัว ได้กำหนดคุณสมบัติของสมาคม มูลนิธิ องค์กร ที่มีความประสงค์ขอรับสลากกินแบ่งของรัฐบาลไปจำหน่าย จะต้องมิใช่ข้อกำหนดวัตถุประสงค์ในหนังสือจดทะเบียนนิติบุคคลว่าประกอบกิจการจำหน่ายสลาก

(๒) ประกาศกระทรวงการคลัง ลงวันที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๕๔ เรื่อง การกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการจดทะเบียนที่ปรึกษาไทย พ.ศ. ๒๕๕๔ ซึ่งออกตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ ข้อ ๗๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๑ ข้อ ๓ วรรคแรก ได้กำหนดคุณสมบัติของที่ปรึกษานิติบุคคลว่า “(๑) จะต้องจดทะเบียนในประเทศไทย และต้องมีวัตถุประสงค์ในการเป็นที่ปรึกษา”

๓. กรมการปกครองพิจารณาแล้วเห็นว่า ข้อเท็จจริง ๒.๑-๒.๓ เป็นปัญหาข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการตีความบทบัญญัติในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๑๐ ที่บัญญัติว่า “มูลนิธิได้แก่ทรัพย์สินที่จัดสรรไว้เฉพาะสำหรับวัตถุประสงค์เพื่อการกุศลสาธารณะ การศาสนา วิทยาศาสตร์ วรรณคดี การศึกษา หรือเพื่อสาธารณประโยชน์อย่างอื่น” ซึ่งยังไม่มีแนวคำวินิจฉัยที่ชัดเจนให้ยึดถือเป็นแนวทางปฏิบัติ ทำให้มีการอนุญาตจดทะเบียนจัดตั้งมูลนิธิโดยมีวัตถุประสงค์ที่อาจคลาดเคลื่อนไปจากบทบัญญัติดังกล่าวข้างต้น นอกจากนี้ ยังทำให้หน่วยงานอื่นนั้นสามารถไปกำหนดหลักเกณฑ์ คุณสมบัติ หรือเงื่อนไขในการขอ

อนุญาตหรืออนุมัติตามกฎหมายระเบียบ หรือประกาศของหน่วยงานนั้น โดยมีได้พิจารณาวินิจฉัยถึงตัวบทใน ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ตลอดจนมิได้มีการหารือไปยังกระทรวงมหาดไทยในฐานะหน่วยงานที่ รับผิดชอบการจดทะเบียนเกี่ยวกับมูลนิธิตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ดังนั้น เพื่อเป็นแนวทางในการ พิจารณาขอบเขตของวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งมูลนิธิตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๑๐ จึงเห็นควรหารือคณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายของกระทรวงมหาดไทย ในประเด็นดังต่อไปนี้

๓.๑ นายทะเบียนมูลนิธิจะสามารถอนุญาตให้จดทะเบียนจัดตั้งมูลนิธิซึ่งมีวัตถุประสงค์ แตกต่างไปจากที่บัญญัติในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๑๐ ได้หรือไม่ หากว่านายทะเบียน มูลนิธิสามารถอนุญาตได้แล้ว จะมีหลักเกณฑ์ในการพิจารณาเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของมูลนิธิอย่างไร

๓.๒ กรณีที่สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลได้กำหนดคุณสมบัติของสมาคม มูลนิธิ องค์กร ที่มี ความประสงค์ขอรับสลากกินแบ่งของรัฐบาลไปจำหน่าย จะต้องมิใช่ข้อกำหนดวัตถุประสงค์ในหนังสือจดทะเบียน นิติบุคคลว่า "ประกอบกิจการจำหน่ายสลาก" หรือกรณีกระทรวงการคลังได้กำหนดคุณสมบัติของที่ปรึกษา นิติบุคคลว่า "จะต้องจดทะเบียนในประเทศไทย และต้องมีวัตถุประสงค์ในการเป็นที่ปรึกษา" ขัดต่อประมวล กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๑๐ หรือไม่

๓.๓ กรณีที่สำนักกฎหมาย สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทยมีความเห็นว่ากรณีที่สำนักงาน การสอบสวนและนิติการ กรมการปกครอง ซึ่งมีหน้าที่ความรับผิดชอบในการตรวจสอบกลั่นกรองในการพิจารณา อนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการพนัน พุทธศักราช ๒๔๗๘ ได้ขอจัดตั้ง "มูลนิธิวังไชยา" โดยมี วัตถุประสงค์ตามข้อ ๖ ในการจำหน่ายสลากกินแบ่งรัฐบาล สลากการกุศล หรือสลากประเภทต่างๆ ที่ออกโดย สำนักงานสลากกินแบ่ง หรือหน่วยงานที่ได้รับอนุญาต หรือมอบหมายให้จำหน่าย หรือจ่ายรางวัล ถือได้ว่าเป็น ผู้มีส่วนได้เสีย เนื่องจากกรรมการและเจ้าหน้าที่ของมูลนิธิ ฯ เป็นเจ้าหน้าที่ผู้ใช้อำนาจทางปกครอง และเป็น ผู้ยื่นคำขอเกี่ยวกับการควบคุมและการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต การออกสลากการกุศลชนิดต่างๆ ตาม พระราชบัญญัติการพนัน พุทธศักราช ๒๔๗๘ ในขณะเดียวกัน นั้น นายทะเบียนมูลนิธิกรุงเทพมหานครจะ สามารถอนุญาตให้จดทะเบียนจัดตั้งได้หรือไม่ และเห็นควรแจ้งให้สำนักกฎหมาย สำนักงานปลัดกระทรวง มหาดไทย ในฐานะฝ่ายเลขานุการนำประเด็นหารือข้างต้นเข้าพิจารณาในคณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมาย ของกระทรวงมหาดไทยต่อไป ทั้งนี้ นายอภิรักษ์ ชื่อธานุวงศ์ รองปลัดกระทรวงมหาดไทย สั่งและปฏิบัติ ราชการแทนปลัดกระทรวงมหาดไทยเห็นชอบให้เสนอคณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายของ กระทรวงมหาดไทยช่วยพิจารณาให้ความเห็น

คณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายฯ คณะที่ ๑ ได้พิจารณาข้อหารือดังกล่าวโดยรับฟัง ข้อเท็จจริงจากคำชี้แจงของผู้แทนกรมการปกครองแล้วมีประเด็นที่จะต้องพิจารณาว่ากรณีที่สำนักงานสลากกิน แบ่งรัฐบาลได้กำหนดคุณสมบัติของมูลนิธิที่มีความประสงค์ขอรับสลากกินแบ่งของรัฐบาลไปจำหน่าย จะต้องมิ ใช่ข้อกำหนดวัตถุประสงค์ในหนังสือจดทะเบียนนิติบุคคลว่า "ประกอบกิจการจำหน่ายสลาก" ได้หรือไม่ ซึ่งถือว่า มีวัตถุประสงค์ที่แตกต่างไปจากที่บัญญัติในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๑๐ นั้น มีความเห็น ว่า มาตรา ๑๑๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ได้บัญญัติไว้ว่า มูลนิธิได้แก่ทรัพย์สินที่จัดสรรไว้ โดยเอากะสำหรับวัตถุประสงค์เพื่อการกุศลสาธารณะ การศาสนา ศิลปะ วิทยาศาสตร์ วรรณคดี การศึกษา หรือเพื่อสาธารณประโยชน์อื่น โดยมีได้มุ่งหาผลประโยชน์มาแบ่งปันกัน และการจัดการทรัพย์สินของมูลนิธิ ต้องมิใช่เป็นการหาผลประโยชน์เพื่อบุคคลใดนอกจากเพื่อดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธินั่นเอง การดำเนินการของมูลนิธิจะต้องมีวัตถุประสงค์เพื่อกระทำการใดและวัตถุประสงค์นั้นต้องอยู่ในขอบเขต ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๑๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ส่วนกรณีที่สำนักงานสลากกินแบ่ง รัฐบาลได้กำหนดเกี่ยวกับการประกอบกิจการจำหน่ายสลาก ไว้ในวัตถุประสงค์ของมูลนิธิ นั้น เห็นว่าการดำเนิน

กิจกรรมของมูลนิธิเป็นเรื่องการดำเนินการใดๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดในข้อบังคับ และการที่มูลนิธิมีฐานะเป็นนิติบุคคลจึงย่อมสามารถดำเนินกิจกรรมต่างๆ เช่นเดียวกับนิติบุคคลทั่วไปได้ทั้งสิ้นภายใต้ขอบเขตข้อบังคับของมูลนิธินั้น และเท่าที่มีได้ถูกจำกัดห้ามมิให้กระทำตามบทบัญญัติของกฎหมายโดยชัดแจ้ง เมื่อปรากฏว่ามาตรา ๑๑๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มิได้บัญญัติห้ามมูลนิธิดำเนินกิจกรรมในการหารายได้เพื่อนำมาใช้จ่ายในการดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งมูลนิธินั้น เพียงแต่การหารายได้ของมูลนิธิมีข้อจำกัดตามมาตรา ๑๑๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ที่จะดำเนินการมุ่งหาผลประโยชน์มาแบ่งปันกันหรือมีการจัดการทรัพย์สินมูลนิธิอันเป็นการหาประโยชน์เพื่อบุคคลใดมิได้นอกจากเพื่อดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธินั้น มูลนิธิจึงสามารถประกอบกิจการจำหน่ายสลากเพื่อหารายได้เป็นของมูลนิธิได้ซึ่งเป็นไปตามเจตนารมณ์ของมาตรา ๑๑๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ แต่รายได้จากการประกอบกิจการจำหน่ายสลากต้องนำมาเป็นทรัพย์สินเพื่อใช้จ่ายตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิต่อไป

คณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายฯ คณะที่ ๑ มีความเห็นเพิ่มเติมว่าตามที่ผู้แทนกรมการปกครองชี้แจงว่ากรณีใช้ชื่อ "วังไชยา" เป็นชื่อมูลนิธิ เนื่องจากที่ตั้งมูลนิธิเคยเป็นที่ประทับพระบรมวงศ์เธอพระองค์เจ้าสุริยงประยูรพันธ์ กรมหมื่นไชยาศรีสุริโยภาส ซึ่งตามข้อ ๔ (๒) กฎกระทรวงว่าด้วยการจดทะเบียนมูลนิธิการดำเนินกิจการ และการทะเบียนมูลนิธิ พ.ศ. ๒๕๔๕ กำหนดว่าในกรณีที่ใช้ชื่อบุคคลเป็นชื่อมูลนิธิหรือประกอบกับชื่อมูลนิธิ ผู้ขอจัดตั้งมูลนิธิต้องยื่นหลักฐานดังต่อไปนี้ (ก) หนังสืออนุญาตให้ใช้ชื่อจากเจ้าของพระนาม เจ้าของชื่อ หรือทายาท หรือ(ข) หนังสืออนุญาตจากสำนักราชเลขาธิการในกรณีที่ใช้พระนามพระมหากษัตริย์หรือพระบรมวงศานุวงศ์ชั้นพระเจ้าวรวงศ์เธอขึ้นไป มาพร้อมกับคำขอจดทะเบียนด้วย ดังนั้น กรมการปกครองควรไปพิจารณาเกี่ยวกับการใช้ชื่อมูลนิธิเพื่อให้เป็นไปตามกฎกระทรวงดังกล่าวด้วย

มติที่ประชุม ให้กรมการปกครองรับความเห็นของคณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายฯ ไปพิจารณาดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

๓.๒ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้หารือเกี่ยวกับแนวทางการตราข้อบัญญัติท้องถิ่นเพื่อควบคุมการปล่อยและจำหน่ายโคมลอย และการจุดบั้งไฟ

ผู้แทนกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นชี้แจงว่า

๑. ความเป็นมา

๑.๑ จังหวัดปทุมธานีได้มีหนังสือถึงกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นขอหารือเกี่ยวกับแนวทางการตราเทศบัญญัติควบคุมการปล่อยและจำหน่ายโคมลอย ซึ่งมีข้อเท็จจริง ดังนี้

(๑) เทศบาลนครรังสิตได้รายงานจังหวัดปทุมธานีว่า ในช่วงเทศกาลลอยกระทงประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๖ มีประชาชนจำนวนมากทั้งในเขตเทศบาลนครรังสิตและนอกเขตเทศบาลจุดไฟปล่อยโคมลอยแทนการลอยกระทง ซึ่งในการปล่อยโคมลอยดังกล่าวได้สร้างปัญหาคือโคมลอยได้ลอยไปติดหรือลอยไปตกพาดสายไฟฟ้าส่งผลกระทบต่อไฟฟ้าดับ ไฟไหม้เสาส่งวิทยุสื่อสาร ลอยไปติดอาคารบ้านเรือนของประชาชนจนเกิดอัคคีภัย ทั้งยังเป็นอันตรายต่ออากาศยานที่บินขึ้นหรือลงจอดที่สนามบินดอนเมือง ก่อให้เกิดความเสียหายต่อเศรษฐกิจ ชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนโดยทั่วไป เทศบาลนครรังสิตจึงขอความอนุเคราะห์จังหวัดปทุมธานีพิจารณาว่า เทศบาลนครรังสิตจะตราเทศบัญญัติกำหนดมาตรการควบคุมการจำหน่ายและจุดปล่อยโคมลอยได้หรือไม่ ซึ่งเทศบาลนครรังสิตเห็นว่าตามมาตรา ๖๐ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๕๔๖ ได้บัญญัติให้อำนาจเทศบาลสามารถตราเทศบัญญัติได้โดยไม่ขัดหรือแย้งต่อกฎหมายในสองกรณีได้แก่ กรณีที่หนึ่งเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามหน้าที่ของเทศบาลที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๕๔๖ ตามมาตรา

๖๐ (๑) และกรณีที่สอง เมื่อมีกฎหมายบัญญัติให้เทศบาลตราเทศบัญญัติหรือให้มีอำนาจตราเทศบัญญัติ ตาม มาตรา ๖๐ (๒) สำหรับการควบคุมการจำหน่ายหรือการปล่อยโคมลอยปัจจุบันยังไม่มีกฎหมายให้ตราเทศบัญญัติหรือมีอำนาจตราเทศบัญญัติ ตามมาตรา ๖๐(๒) แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ดังนั้น ประเด็นที่ต้องพิจารณาคือ เทศบาลจะสามารถตราเทศบัญญัติในเรื่องดังกล่าวโดยอาศัยอำนาจตาม มาตรา ๖๐ (๑) แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ๒๕๕๒ ได้หรือไม่ ซึ่งเทศบาลนครรังสิตเห็นว่า การควบคุมการจำหน่ายหรือการปล่อยโคมลอยมีเจตนารมณ์เพื่อป้องกันมิให้โคมลอยนั้นไปตกยังที่ใด ๆ ซึ่งอาจทำให้เกิดเหตุอัคคีภัยสร้างความสูญเสียทั้งชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนโดยทั่วไป และเพื่อป้องกันอันตรายเนื่องจากโคมลอยลอยไปเป็นอุปสรรคต่อเส้นทางการบินของอากาศยานที่จะมาลงจอดหรือขึ้นที่สนามบินดอนเมือง อันเป็นการรักษาความสงบเรียบร้อยในเขตเทศบาล ซึ่งเป็นหน้าที่ตามมาตรา ๕๐(๑) ประกอบมาตรา ๕๓ (๑) และมาตรา ๕๖(๑) แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ประกอบกับเป็นการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยตามมาตรา ๑๖(๒๙) แห่งพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๒ และมาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. ๒๕๕๐ ประกอบมาตรา ๕๐(๙) มาตรา ๕๓(๑) และมาตรา ๕๖(๑) แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ดังนั้น เมื่อการควบคุมการจำหน่ายและปล่อยโคมลอยเป็นหน้าที่ของเทศบาลตามกฎหมาย เทศบาลนครรังสิตจึงมีอำนาจที่จะตราเทศบัญญัติเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามหน้าที่ดังกล่าวได้ ตามมาตรา ๖๐ (๑) แห่งพระราชบัญญัติเทศบาลฯ แต่ทั้งนี้ เนื้อหาของเทศบัญญัติจะต้องไม่ขัดหรือแย้งต่อบัญญัติของกฎหมาย จึงขอหารือว่าความเห็นดังกล่าวถูกต้องหรือไม่

(๒) จังหวัดปทุมธานีเห็นว่า กรณีการออกเทศบัญญัติในเรื่องการควบคุมการจำหน่ายหรือการปล่อยโคมลอยเพื่อป้องกันการเกิดเหตุอัคคีภัยที่อาจเกิดขึ้นจากการปล่อยโคมลอยนั้น เทศบาลมีอำนาจตราเทศบัญญัติเพื่อนำไปปฏิบัติการให้เป็นไปตามหน้าที่ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติเทศบาลหรือกฎหมายอื่นๆ ที่ให้อำนาจไว้ แต่ต้องไม่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติของกฎหมายอื่นที่บัญญัติไว้ให้เป็นอำนาจของหน่วยงานอื่นเป็นการเฉพาะ รวมถึงอำนาจในการบังคับใช้เทศบัญญัติจะต้องใช้ภายในเทศบาลเท่านั้น ไม่อาจนำไปบังคับใช้แก่หน่วยงานอื่นที่อยู่นอกเขตเทศบาล ดังนั้น เพื่อให้เกิดความถูกต้องในทางปฏิบัติ จึงขอหารือว่าความเห็นของจังหวัดถูกต้องหรือไม่

๑.๒ กระทรวงมหาดไทยได้มีหนังสือถึงกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นขอให้พิจารณาให้ความเห็น กรณีที่จังหวัดชลบุรีได้มีหนังสือหารือต่อปลัดกระทรวงมหาดไทยว่า ในช่วงเทศกาลวันลอยกระทงระหว่างวันที่ ๑๖-๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ มีนักท่องเที่ยวมาลอยกระทงจำนวนมาก การปล่อยโคมลอยก่อให้เกิดปัญหาที่สำคัญกับสังคม ชุมชนส่วนรวมหลายประการ เช่น การเกิดอัคคีภัย การทำให้ระบบไฟฟ้าขัดข้อง อุบัติเหตุการจราจร มลภาวะทางทะเล และยังเข้าไปรบกวนเส้นทางการบิน อันอาจก่อให้เกิดอันตรายต่อเครื่องบิน จังหวัดชลบุรีจึงขอหารือถึงแนวทางปฏิบัติในการบังคับใช้กฎหมายเพื่อควบคุมการปล่อยโคมลอย

๑.๓ กระทรวงมหาดไทยเห็นว่า นอกจากกรณีปัญหาการปล่อยโคมลอย ยังมีปัญหาการจุดบั้งไฟซึ่งส่งผลกระทบต่อเส้นทางการบิน อากาศยาน ชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนในลักษณะเดียวกัน ปัจจุบันยังไม่มีกฎหมายที่ควบคุมเกี่ยวกับการผลิต การค้า การปล่อยโคมลอยและบั้งไฟที่ชัดเจนโดยทรง กฎหมายที่เกี่ยวข้องในปัจจุบัน ได้แก่ พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดบางประการต่อการเดินอากาศ พ.ศ. ๒๕๒๑ พระราชบัญญัติการเดินอากาศ พ.ศ. ๒๔๙๗ และประมวลกฎหมายอาญา เป็นกฎหมายที่มีลักษณะเป็นการลงโทษผู้ปล่อยโคมลอยหรือจุดบั้งไฟแล้วก่อให้เกิดความเสียหายต่ออากาศยาน รบกวนเส้นทางการบิน หรือชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน กระทรวงมหาดไทยจึงเห็นว่า อาจใช้กฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นเครื่องมือในการควบคุมเกี่ยวกับโคมลอยหรือการจุดบั้งไฟในแต่ละพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วน